

OFISI YA RAIS – TAMISEMI

HALMASHAURI YA WILAYA YA MKALAMA

MWONGOZO WA USAHIHISHAJI – KISWAHILI KIDATO CHA TATU.

1. Alama 1@=10

I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X
C	B	C	B	A	C	A	A	C	A

2. Alama 1@= 6

i	ii	iii	iv	v	vi
E	A	C	G	B	H

3. (a) (i) mchungwa (U-I)
 (II) kipofu (YU/A-WA)
 (iii) ugonjwa (U- YA)
 (iv) Uzi (U-ZI)

Alama 1@ =04

- (b) (i) Tochi (YO-ZO)
 (ii) Koti (LO-YO)
 (iii) shule (LO- ZO)
 (IV) mbuzi (YE- O)

Alama 1@=04

4. (a) Mtainiwa alipaswa kueleza dhima iliyobebwa na mofu”ki” katika maneno aliyopewa.

- (i) Hudokeza umoja
 (ii) Hudokeza namna au jinsi
 (iii) Hudokeza masharti
 (iv) Hudokeza udogoshi
 (v) Hudokeza umoja (upatanisho wa kisarufi)

Alama 1@ = 05

(b) Mofimu huru – ni mofimu inayoweza kusimama peke yake na kuweza kutumiwa katika tungo bila kuwa na kiambisho chochote **LAKINI** mofimu tegemezi haiwezi kusimama peke yake husimama na mofimu nyingine ili kuleta maana iliyokusudiwa. (Alama 4)

5. Swali linataka njia ya uundaji wa misimu

- i. Njia ya kufupisha maneno
 Mfano. Utajiju badala ya utajijua.
 ii. Njia ya kutohoa kutoka kutoka lugha nyingine.
 Mfano. Mother
 iii. Njia ya kutumia sitiari.
 Mfano. Huyo ni mtu bomb asana.
 iv. Njia ya kubadili maana ya msingi.

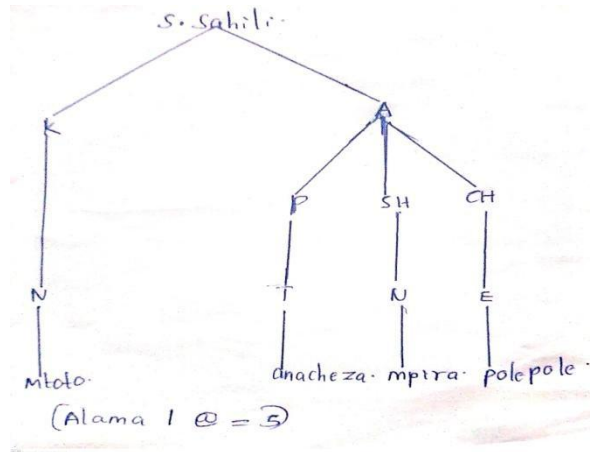
Mfano. Kumfia, kumzimikia inamaanisha kumpenda sana.

v. Njia ya kutumia tanakali.

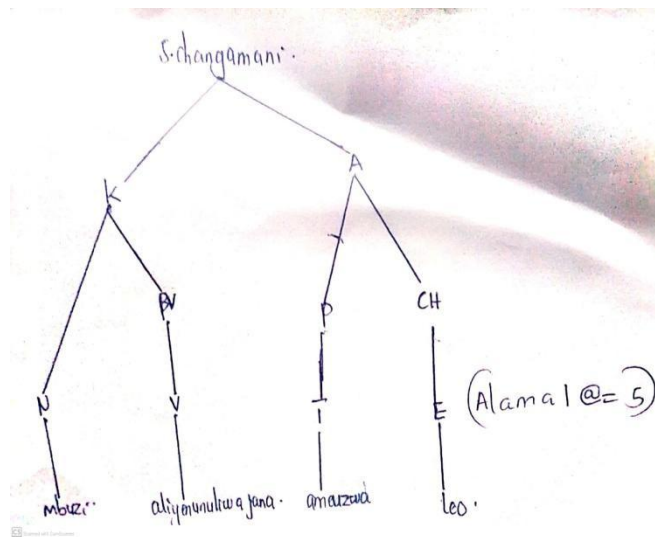
Mfano. Mataputapu maana yake pombe ya kienyeji.

6. Mwanafunzi anapaswa kuchanganua sentensi kwa kutumia mkabala ya kimapokeo au kimuundo.

(a)

(b)

7. Mwanafunzi anatakiwa kuthithibitisha Kiswahili ni kibantu kwa kutumia kigezo cha kiisimu.

i. Msamiati

ii. Muundo wa sentensi

iii. Upatanisho wa kisarufi

Alama 2@ = 8

iv. Tabia za vitenzi

8. (a) (i) Mada

- (ii) Uhusiano wa mzungumzaji
- (iii) Mukadha
- (iv) Lengo/ dhumuni

(b) (i) kiima huundwa na nomino moja. Mfano Juma anacheza

K

(ii) kiima huundwa na nomino zaidi ya moja. Mfano Baba na mama wanafanana.

K

K

(iii) kiima huundwa na nomino na kivumishi. Mfano Mtoto mzuri anaimba.

K

K

(iv) kiima huundwa na kiwakilishi peke yake. Mfano Sisi sote tunacheza. Alama 2@ = 10

W

(v) kiima huundwa na nomino na kishazi tegemezi. Mfano Mbuzi aliyenunuliwa ameuzwa.

K

9. Mwanafunzi anatakiwa aeleze njia za kuhifadhi kazi za fasihi simulizi zilizotoletwa kutokana na maendeleo ya sayansi na teknolojia.

- i. Njia ya kanda za video.
- ii. Njia ya vinaso sauti
- iii. Njia ya maandishi
- iv. Njia ya tanakilishi (kompyuta)
- v. Njia ya runinga
- vi.

Utangulizi (alama 1.5)

Kiini (alama @2x6 =12)

Hitimisho (alama 1.5)

(Jumla alama 15)

10. Mwanafunzi anatakiwa akate usemi baadhi ya wanafunzi wa kidato cha tatu hawaoni umuhimu wa kujifunza fasihi alafu akubali umuhimu wa kujifunza fasihi

- i. Kuburudisha jamii
- ii. Kuelimisha
- iii. Kudumisha maadili katika jamii
- iv. Kuunganisha jamii
- v. Kukuza lugha
- vi. Kuhifadhi mila

Utangulizi (alama 1.5)

Kiini (alama @2x6 =12)

Hitimisho (alama 1.5)

(Jumla alama 15)

11. Mwanafunzi alipaswa kutunga kigano kwa kufuata hatua za kutunga hadithi.

- i. Kichwa (Alama 02)
- ii. Kiini (Alama 09)

- iii. Hitimisho (Alama 02)
 - iv. Alama za uandishi (Alama 02)
- Jumla (Alama 15)**